

Om NP-hårde problemer

30 marts 2007

Om NP-hårde problemer

- 1 Ja/Nej-algoritmer og -problemer
- 2 At løse vs. at afprøve
- 3 P vs. NP
- 4 Reduktioner
- 5 $\mathbb{NP}$ -fuldstændighed
- 6 Sudoku
- 7 Litteratur

- Jeg antager at
  - I ved hvad en algoritme er
  - I ved hvordan man beregner køretiden af en algoritme
- Jeg antager *ikke* at I ved noget om Turing-maskiner (Og jeg vil ikke bruge noget om Turing-maskiner her)
- **Definition:** En algoritme er en **Ja/Nej-algoritme** hvis den som output kun har "Ja" hhv. "Nej"
- Eksempler:
  - Input: heltal x Output: "Ja," hvis x kan divideres med 7, "Nej" ellers
  - Input: graf G , heltal k Output: "Ja," hvis G kan farves med k farver, "Nej" ellers
- Ikke-eksempler:
  - Input: graf G Output: antal farver som skal bruges for at farve G
  - Input: ufuldstændig Sudoku   Output: udfyldt Sudoku

- **Definition:** Et **Ja/Nej-problem** er en afbildning fra en eller anden input-mængde til mængden $\{\text{Ja}, \text{Nej}\}$
- Eksempel: afbildningen fra (mængden af grafer) $\times \mathbb{N}$ til $\{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ givet ved foreskriften: "Ja," hvis G kan farves med k farver, "Nej" ellers
- (der er nogen detaljer her mht. *kodningen* af input som vi springer over)
- **Definition:** En Ja/Nej-algoritme A **løser** et Ja/Nej-problem $Q : I \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ hvis $A(x) = Q(x)$ for alle $x \in I$.
- **Definition:** Et Ja/Nej-problem Q kaldes **løsbar** hvis der findes en Ja/Nej-algoritme der løser det.
- **Vigtig sætning:** Der findes **uløsbare** Ja/Nej-problemer.
- F.eks. Posts korrespondence-problem, se http://en.wikipedia.org/wiki/Post_correspondence_problem

- **Definition (igen):** En Ja/Nej-algoritme A **løser** et Ja/Nej-problem $Q : I \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ hvis $A(x) = Q(x)$ for alle $x \in I$.

- **Definition:** Givet et Ja/Nej-problem $Q : I \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ og en mængde (af *certifikater*) J . En Ja/Nej-algoritme A **afprøver** ("verifies") Q hvis der

- til ethvert $x \in I$ med $Q(x) = \text{"Ja"}$ findes et $y \in J$ så $A(x, y) = \text{"Ja"}$,
- til ethvert $x \in I$ med $Q(x) = \text{"Nej"}$ ikke findes noget $y \in J$ med $A(x, y) = \text{"Ja"}$.

- Eksempel: $I = \text{Grafer} \times \mathbb{N}$, $Q(G, k) = \text{"Kan } G \text{ farves med } k \text{ farver?"}$, $J = \text{farvninger af grafer}$, $A = \text{"Givet graf } G, \text{ tal } k \text{ og certifikat } H, \text{ se efter om } H \text{ er en } k\text{-farvning af } G"$

5/10

- **Definition:**
  - $\mathbb{P}$ er mængden af alle Ja/Nej-problemer hvortil der findes **polynomiske** Ja/Nej-algoritmer der **løser** dem.
  - NP er mængden af alle Ja/Nej-problemer hvortil der findes **polynomiske** Ja/Nej-algoritmer der **afprøver** dem.
- $\mathbb{P} \subseteq \text{NP}$, men er $\mathbb{P} \neq \text{NP}$? **Ved ikke ...**

6/10

- **Definition:** Givet to Ja/Nej-problemer $Q_1 : I_1 \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ og $Q_2 : I_2 \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$. En algoritme A med input I_1 og output I_2 kaldes en **reduktion fra Q_1 til Q_2** hvis

$$Q_1(x) = \text{"Ja"} \Leftrightarrow Q_2(A(x)) = \text{"Ja"} \quad \text{for alle } x \in I_1$$

- En **polynomisk reduktion** er en reduktion der kører i polynomisk tid.

7/10

- **Definition:** Et Ja/Nej-problem Q er **NP-hårdt** hvis der til ethvert problem $Q' \in \text{NP}$ findes en polynomisk reduktion fra Q' til Q .
- NP^{C} (mængden af **NP-fuldstændige problemer**) er mængden af alle problemer som
  - ligger i NP og
  - er NP -hårde.
- Eksempler på NP^{C} -problemer: graffarvning, subset-sum, **partielle latinske kvadrater** etc.
- **at vise** at et givet Ja/Nej-problem Q er NP -hårdt: Opskriv en **reduktion** fra et andet Ja/Nej-problem Q' som er NP -hårdt til Q .

8/10

- Lad I være mængden af alle $n^2 \times n^2$ -matricer hvor nogen indgange er fyldt ud med heltal mellem 1 og n^2 . Lad $Q : I \rightarrow \{\text{Ja}, \text{Nej}\}$ være problemet

$Q(x) = \text{"Ja"}$ $\Leftrightarrow$ matricen x kan fyldes ud til en Sudoku

- **Sætning:** $Q \in \text{NP}$ (nemt at vise)
- **Sætning:** Q er NP -hårdt.
Ikke så nemt at vise; f.eks. ved at reducere partielle-latinske-kvadrater-problemet til Q .

9 / 10

- om P , NP og NPC : Cormen, Leiserson, Rivest.
Introduction to Algorithms. Kapitel 36
- om reduktion af LATIN til Sudoku:
  - <http://web.archive.org/web/20060521153500/http://www.dcs.warwick.ac.uk/~pwg/cs301/sudoku.html>
  - <http://www-imai.is.s.u-tokyo.ac.jp/~yato/data2/MasterThesis.pdf>